

**UCHWAŁA Nr ...
RADY MIASTA KONINA
z dnia 2024 roku**

DRUK Nr
1129 - 3

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na terenie Miasta Konina na lata 2024 - 2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.), art. 92 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024r. poz.107), art.6 ust. 2 pkt 1, ust.3 pkt 1 z dnia 29 lipca 2005 r. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021,poz.1249 ze zm.) - **Rada Miasta Konina uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 -2030.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Konina.

§ 3.

Traci moc Uchwała Nr 465 Rady Miasta Konina z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021 - 2025.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący
Rady Miasta Konina**

Tadeusz Wojdyński

Opiniował radca prawny

RADCA PRAWNY

Wojciech Garczyński

11.03.2024r.

UZASADNIENIE
do Uchwały Nr
Rady Miasta Konina

z dnia 2024 roku

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony
Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina
na lata 2024 -2030

Opracowanie, przyjęcie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie miasta Konina jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W przypadku miasta Konina, jako gminy na prawach powiatu, przedmiotowy Program zawiera działania z zakresu kompetencji i zadań gminy oraz powiatu.

Program opracowany został zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta wprowadza m. in. zmiany w nazewnictwie – dotychczas stosowane określenia:

- a) przemoc w rodzinie zostaje zastąpiona przemocą domową,
- b) ofiary przemocy w rodzinie – osobami doznającymi przemocy domowej,
- c) sprawcy przemocy w rodzinie – osobami stosującymi przemoc domową,
- d) grupy robocze – grupami diagnostyczno – pomocowymi.

Stąd w niniejszym dokumencie będą pojawiać się zamiennie wszystkie te określenia.

W opracowaniu przedmiotowego Programu uwzględniono zmiany ujęte w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz dokonano oceny i analizy aktualnego stanu zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Konina.

Wiele z dotychczas wdrożonych działań wymaga wzmocnienia w ich kontynuowaniu, dlatego zakres tego dokumentu nie jest radykalnie odmienny od dokumentu poprzedzającego, uwzględnia jednak doświadczenia wynikające z realizacji poprzedniego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021-2025.

Zastępca Prezydenta
Miasta Konina
Witold Nowak

Załącznik do Uchwały Nr ...

Rady Miasta Konina

z dnia 2024 r.

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na terenie Miasta Konina
na lata 2024 - 2030**

Konin, marzec 2024 rok

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ..	3
1. Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej 12	
2. Grupy diagnostyczno – pomocowe	14
3. „Niebieskie Karty”	16
4. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej – zapewnienie interwencyjne schronienia	17
5. Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego	18
6. Program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”	20
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ.....	20
IV. CELE, ZADANIA I WKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	30
V. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	36
VI. MONITOWANIE PROGRAMU	36
VII. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU	36
SPIS TABEL	37

WSTĘP

Opracowanie, przyjęcie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie miasta Konina jest wymogiem ustawowym, wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W przypadku Miasta Konina, jako gminy na prawach powiatu, przedmiotowy Program zawiera działania z zakresu kompetencji i zadań gminy oraz powiatu.

Niniejszy Program opracowany został zgodnie z ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta wprowadza m. in. zmiany w nazewnictwie – dotychczas stosowane określenia:

- przemoc w rodzinie zostaje zastąpione przemocą domową,
- ofiary przemocy w rodzinie – osobami doznającymi przemocy domowej,
- sprawcy przemocy w rodzinie – osobami stosującymi przemoc domową.

Stąd w niniejszym dokumencie będą pojawiać się zamiennie wszystkie te określenia.

W opracowaniu przedmiotowego Programu uwzględniono zmiany ujęte w znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz dokonano oceny i analizy aktualnego stanu zjawiska oraz podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta Konina.

Wiele z dotychczas wdrożonych działań wymaga wzmocnienia w ich kontynuowaniu, dlatego zakres tego dokumentu nie jest radykalnie odmienny od dokumentu poprzedzającego, uwzględnia jednak doświadczenia wynikające z realizacji poprzedniego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021-2025.

I. WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy jej członkami. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. W relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, prowadząc

do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy domowej konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

- a) **przemoc fizyczna** – wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, gryzienie, duszenie, bicie, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy;
- b) **przemoc psychiczna** – umyślne działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wymuszanie i domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb;
- c) **przemoc seksualna** – wymuszanie niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, np. wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie pożycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych;
- d) **przemoc ekonomiczna** – forma przemocy psychicznej, definiowana jako zachowania mające na celu kontrolę zdolności jednego partnera wobec drugiego do nabywania, utrzymywania i korzystania z zasobów ekonomicznych gospodarstwa domowego. Przemoc ekonomiczna to szeroki wachlarz nadużyć ekonomicznych, których celem jest utrzymanie dominacji i kontrola partnera. O przemocy ekonomicznej mówimy wtedy, gdy jej sprawca używa pieniędzy albo innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeby władzy i kontroli partnera lub przerzuca na niego odpowiedzialność za koszty utrzymania domu. Sprawca wykorzystuje uzależnienie partnera od swoich dochodów lub majątku do znęcania się. Częstołą praktyką jest podejmowanie przez sprawcę działań uniemożliwiających ofierze dostęp do konta bankowego, wydzielanie i kontrola wydatków oraz utrudnianie podjęcia pracy lub podejmowanie działań powodujących jej stratę.

Sprawca uzależnia przekazanie środków finansowych na utrzymanie rodziny od spełnienia jego warunków i poprzez szantaż zmusza partnera do uległości i posłuszeństwa. Przemoc ekonomiczna może być stosowana przez obydwie płcie, ale przeprowadzane badania wykazują, że to kobiety są zdecydowanie częściej ofiarami każdego rodzaju przemocy, w tym ekonomicznej. Skutki przemocy ekonomicznej objawiają się na wielu polach. Pierwszym jest brak niezależności finansowej i własnych środków do dysponowania. Temu stanowi towarzyszą często negatywne konsekwencje psychiczne, takie jak niskie poczucie własnej wartości, a nawet nerwice czy depresja. Finansowe uzależnienie od męża/partnera, który stosuje przemoc może wpędzić kobietę w pułapkę biedy i ubóstwa: wypadnięcie z rynku pracy, dezaktualizację kwalifikacji zawodowych, osiągnięcie wieku, w którym trudniej znaleźć zatrudnienie. Zdarzają się też sytuacje, w których to kobieta zostaje obciążona obowiązkiem spłaty długów męża/partnera.

Przykłady przemocy ekonomicznej: zakazywanie lub utrudnianie partnerce podjęcia lub wykonywania pracy; wydzielanie nawet małej ilości pieniędzy lub domaganie się przedstawiania paragonów za to, co zostało kupione w czasie codziennych zakupów; wydzielanie pieniędzy na potrzeby rodziny warunkowo; dysponowanie wspólnymi pieniędzmi bez konsultacji z partnerką; korzystanie z karty płatniczej, kredytowej czy debetowej partnerki bez konsultacji z nią; odmowa pójścia do pracy lub łożenia na utrzymanie rodziny; nie alimentacja;

- e) **zaniedbanie** - obejmuje celowe niewykonywanie niezbędnych czynności opiekuńczych i wychowawczych wobec osoby podlegającej opiece przez osobę do tego zobowiązaną (np. z racji władzy rodzicielskiej). Może przyjmować formę przemocy fizycznej (niesprawowanie opieki nad osobą tego wymagającą), przemocy psychicznej (nieokazywanie uczuć, lekceważenie emocjonalne).

Wśród zaniedbań można wymienić: niezapewnienie adekwatnego ubioru, niedożywienie, brak dbałości o higienę osobistą osoby zależnej, niezapewnienie opieki zdrowotnej, brak zapewnienia potrzeb edukacyjnych, brak zainteresowania ze strony rodziców /opiekunów;

- f) **cyberprzemoc** - to przemoc z użyciem nowoczesnych technologii, m.in.: wysyłanie obraźliwych wiadomości, założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym, ośmieszanie na forach internetowych, groźby, upublicznianie upokarzających zdjęć lub filmów, szantażowanie, ujawnianie cudzych sekretów, wykluczenie z grona znajomych, celowe ignorowanie czyjejs działalności w sieci.

Przemoc domowa w większości przypadków nie kończy się na jednorazowym zdarzeniu, przeważnie ma charakter długotrwały. Istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo, że osoba, która raz dopuściła się przemocy zrobi to ponownie. Zachowania o charakterze przemocowym pojawiają się w pewnym schemacie tzw. cyklu przemocy, który składa się z trzech następujących po sobie faz: faza narastania napięcia, faza ostrej przemocy, faza miodowego miesiąca.

Według definicji zawartej w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Przemoc ma różne formy, jednak każda z nich charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna – zamierzonym działaniem człowieka, mającym na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Podczas aktu przemocy zachwiana jest równowaga sił między osobą stosującą przemoc domową a osobą doznającą przemocy, narusza ona prawa i dobra osobiste ofiary, powoduje cierpienie i ból.

Osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, dzieci, a także osoby starsze, dzieci, osoby z niepełnosprawnościami. Przemoc domowa występuje niezależnie od statusu społecznego i materialnego. Znęcanie psychiczne i fizyczne jest przestępstwem.

Art. 207 Kodeksu karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności **od 3 miesięcy do lat 5**.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności **od 6 miesięcy do lat 8**.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub § 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od roku do lat 10**.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1-2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności **od lat 2 do 15 lat**.

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie. Skala problemu i jego destrukcyjny charakter powodują, że jego przeciwdziałanie staje się jednym z istotnych zadań służb publicznych i pozostałych podmiotów, na co dzień pracujących z rodziną. Wymaga planowych i kompleksowych działań, których realizacja odbywa się w ramach gminnego programu. Dlatego niezbędne jest tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) osobie doznającej przemocy domowej powinno udzielać się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej,
- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Zdecydowana reakcja zewnętrzna na działania osób stosujących przemoc może być początkiem zmian w życiu osoby doznającej przemocy, chroni przed jej destrukcyjnymi konsekwencjami. Szerokie ujęcie zapobiegania przemocy domowej wyznacza cztery podstawowe nurty działań kierowanych do różnych grup odbiorców:

- działania uprzedzające: informacyjne, edukacyjne, diagnozujące kierowane do ogółu społeczeństwa, a w szczególności do osób pracujących z osobami doznającymi i sprawcami przemocy domowej,
- działania interwencyjne: terapeutyczne, kierowane do osób doznających przemocy domowej oraz pouczające i izolujące od osób stosujących przemoc,
- działania wspierające: pedagogiczne, terapeutyczne, psychologiczne kierowane do osób doznających przemocy domowej,
- programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mających na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy,
- programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oraz programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową realizowane w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów.

Ważne jest organizowanie działań promujących i propagujących właściwe postawy i pożądaną zachowania oraz wzorce wobec zjawiska przemocy domowej.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziła:

- Obowiązek określania: **standardu usług** świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, wymagania **kwalifikacyjne** wobec osób zatrudnionych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób doznających przemocy domowej (art. 5 pkt 1-2).
- Standard prowadzenia programów **korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową** oraz **wymagania kwalifikacyjne** wobec osób prowadzących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową (art. 5a pkt 1-2).
- Standard prowadzenia programów **psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową** oraz **wymagania kwalifikacyjne** wobec osób prowadzących programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową (art. 5b pkt 1-2).
- Możliwość wnioskowania przez osobę doznającą przemocy do sądu cywilnego o **wydanie nakazu opuszczenia lokalu** przez osobę stosującą wobec niej przemoc (art. 11a ust. 1-3).
- **Obowiązek zawiadamiania Policji lub prokuratora** przez osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych

powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej (art.12 ust.1).

- **W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez** umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osobie najbliższej, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Decyzję podejmuje pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką (art. 12a ust. 1-3).

W przypadku gdy wniosek zawodowego kuratora sądowego o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności lub odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia dotyczy skazanego za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby doznającej przemocy domowej, który w okresie próby rażąco naruszył porządek prawny, ponownie używając przemocy lub groźby bezprawnej wobec osoby doznającej przemocy domowej, sąd właściwy do rozpoznania wniosku zarządza zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie skazanego na posiedzenie w przedmiocie rozpoznania wniosku (art. 12d ust. 1).

Wydane przez sąd postanowienie o zarządzeniu wykonania kary albo o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia podlega wykonaniu z chwilą jego wydania (art.12d ust.3).

Do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wprowadzono **zakaz stosowania wobec małoletniego kar cielesnych**, przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę nad małoletnim (art.96¹).

W myśl art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji przyznano **funkcjonariuszowi Policji prawo zatrzymania sprawców przemocy domowej** stwarzających bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego w trybie określonym w art.15.

Do Kodeksu karnego wprowadzono:

- **zakaz przebywania** w określonych środowiskach lub miejscach, **kontaktowania się** z określonymi osobami, **zbliżania się** do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu (art.39 pkt 2b), **nakaz okresowego opuszczenia lokalu** zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym (art. 39 pkt 2e) oraz rozszerzyła katalog środków probacyjnych (art.41 § 1a pkt 1-2, § 1aa pkt 1-3, § 2),
- zniesiono obowiązek wyrażania zgody przez skazanego na **udział w programie korekcyjno - edukacyjnym** dla sprawców przemocy (art. 72 § 1 pkt 6b) oraz rozszerzono katalog możliwych do nałożenia obowiązków o obowiązek poddania

się terapii uzależnień (art.72 § 1 pkt 6), w szczególności leczeniu odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym.

Wszystkie, wymienione zmiany w prawie, służą tworzeniu przez gminy sprawnego, lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, będącego zadaniem własnym gminy.

W Koninie, od 2011 roku były realizowane programy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony osób jej doświadczających. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Konina na lata 2021 – 2025, realizowany w oparciu o Uchwałę Nr 465 Rady Miasta Konina z dnia 29 grudnia 2020 roku, skupiał się na organizowaniu pomocy osobom doznającym przemocy, rozwijaniu współpracy interdyscyplinarnej, propagowaniu wiedzy, kształtowaniu umiejętności i postaw umożliwiających mieszkańcom Konina skuteczne reagowanie na przemoc w rodzinie. W związku z nowelizacją ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej zaistniała potrzeba wprowadzenia modyfikacji i opracowania nowego Programu. Korespondując z aktywnościami podejmowanymi w latach ubiegłych Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024-2030 również będzie służyć rozwojowi systemu oparcia społecznego dla osób doznających przemocy, implementując nowe rozwiązania i tworząc warunki sprzyjające dalszemu podnoszeniu poziomu świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy domowej.

II. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA KONINA

W świetle nowych przepisów, definicja i zakres diagnozowania przemocy zostały poszerzone. Zastąpiono określenie „przemoc w rodzinie” terminem „przemoc domowa”, podkreślając tym samym, że problem ten nie ogranicza się tylko do relacji rodzinnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024-2030 określa zadania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, sformułowane w oparciu o działania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Realizuje on założenia przyjęte ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) **opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,**
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024-2030 jest tworzenie warunków do efektywniejszego przeciwdziałania przemocy domowej – skutecznej ochrony osoby doznającej przemocy mającej na celu ograniczenie skali problemu przemocy. Program przewiduje zadania w ramach:

- 1) profilaktyki i edukacji społecznej, zmierzającej do zmiany pojmowania zjawiska przemocy domowej, promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy oraz wartości rodzinnych,
- 2) zwiększenia skuteczności ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 3) oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową,
- 4) podnoszenia kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Przyjęte kierunki działań zbieżne są z wytycznymi wynikającymi z ogólnopolskich, wojewódzkich i lokalnych dokumentów:

- Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025.

Program kierowany jest do wszystkich mieszkańców Konina, a adresatami poszczególnych działań są grupy odbiorców, dla których dostosowywany jest charakter tych działań, w zależności od potrzeb. Zadania w zakresie programu koordynowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie.

W realizacji Programu uczestniczą instytucje, organizacje i specjaliści zaangażowani w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz inne podmioty pełniące funkcje wspierające:

- Urząd Miejski w Koninie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie,
- Komenda Miejska Policji w Koninie,
- Prokuratura Rejonowa w Koninie,
- Sąd Rejonowy w Koninie,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina w Koninie,
- Miejska Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koninie,
- Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Koninie,
- konińska służba zdrowia,
- placówki oświatowe.

1. Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Prezydentem Miasta Konina, a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Koninie, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina, służbą zdrowia, Komendą Miejską Policji, oświatą, sektorem pozarządowym oraz Prokuraturą Rejonową w Koninie.

Porozumienia określają w szczególności sposób i formę wymiany informacji, a także sprawy dotyczące uczestnictwa członków grup diagnostyczno-pomocowych w posiedzeniach i pracach tych grup.

Zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 1-10 ustawy o przemocy domowej do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

Tabela 1: Skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (stan na dzień 31.12.2023 r.)

L.p.	Nazwisko i imię	Stanowisko w Zespole Interdyscyplinarnym	Stanowisko i miejsce zatrudnienia
1.	Szymczak Lidia	Przewodnicząca Zespołu	Kierownik Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie
2.	Król Sylwia	Z-ca Przewodniczącej Zespołu	Mł.asp. Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej, Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Koninie
3.	Wincencjusz Anna	Członek Zespołu	Konsultant Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie
4.	Walczak - Wolińska Renata	Członek Zespołu	Konsultant Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie
5.	Michalak Magdalena	Członek Zespołu	Przedstawiciel Lokalnych Organizacji Pozarządowych, Kierownik Warsztatu Terapii Zajęciowej, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koninie
6.	Karpińska Olga	Członek Zespołu	Pedagog Miejskiej Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej w Koninie
7.	Pyrzyński Paweł	Członek Zespołu	Członek Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Konina
8.	Ślesińska Joanna	Członek Zespołu	Prokurator Prokuratury Rejonowej w Koninie
9.	Okulska Róża	Członek Zespołu	Pracownik socjalny Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Koninie

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

2. Grupy diagnostyczno – pomocowe

W świetle znowelizowanej ustawy nową formą organizacyjną, która zastępuje dotychczasowe grupy robocze są grupy diagnostyczno-pomocowe. Kształt i zadania grup diagnostyczno-pomocowych zostały w istotny sposób zmienione w stosunku do dotychczasowych grup roboczych. Ustawodawca w art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazał cel, dla zastosowania którego grupa diagnostyczno-pomocowa jest realizowana. Celem tym jest dokonanie diagnozy, ocena sytuacji oraz realizacja przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadań dla grupy diagnostyczno-pomocowej.

Zespół Interdyscyplinarny w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej powołuje grupę diagnostyczno-pomocową niezwłocznie, w terminie 3 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o podejrzeniu wystąpienia przemocy domowej.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- 2) funkcjonariusz Policji.

Od ich decyzji zależała dalsza struktura grupy, którą można poszerzyć o uczestnictwo wielu profesjonalistów z różnych dziedzin.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić pedagog, psycholog lub terapeuta, kurator. Jeżeli zachodzi konieczność możliwe jest poszerzenia składu grupy o inne osoby.

Zadania grup diagnostyczno – pomocowych

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

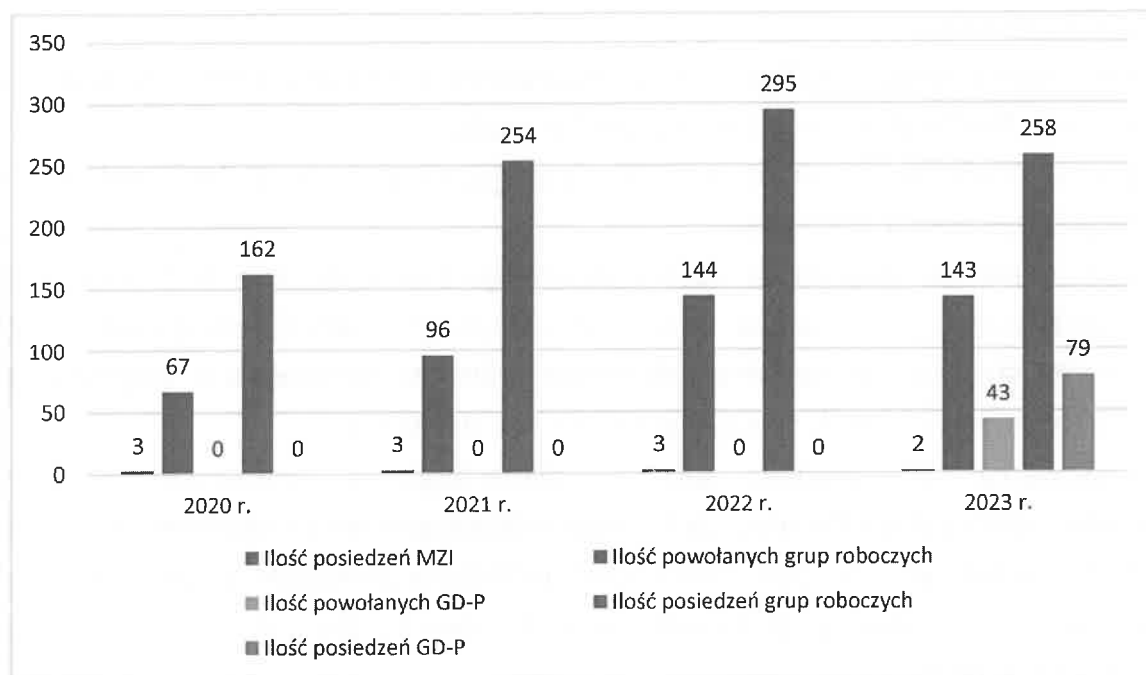
- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela 2: Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz ilość powołanych grup roboczych w okresie 01.01.2020 r. – 18.09.2023 r. oraz ilość powołanych grup diagnostyczno-pomocowych i ilość posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych od 19.09.2023 r. - 31.12.2023 r.

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	1.01-18.09 2023 r.	19.09-31.12 2023 r.
Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	3	3	3	1	1
Ilość powołanych grup roboczych	67	96	144	143	0
Ilość powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	0	0	0	0	43
Ilość posiedzeń grup roboczych	162	254	295	258	0
Ilość posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	0	0	0	0	79

Źródło: Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

Wykres 1: Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz ilość powołanych grup roboczych w okresie 01.01.2020 r. – 18.09.2023 r. oraz ilość powołanych grup diagnostyczno-pomocowych i ilość posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych od 19.09.2023 r. - 31.12.2023 r.

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

3. „Niebieskie Karty”

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. „Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym w przypadku stwierdzenia przemocy domowej, służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie i ocenie zagrożenia dalszą przemocą. Jest także dowodem w sprawach sądowych. „Niebieska Karta” może zostać założona przez policję, ośrodek pomocy społecznej, oświatę, jak i gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta” nie jest równoznaczne ze złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego, jednak w przypadku złożenia zawiadomienia i wszczęcia postępowania może ona zostać wykorzystana jako dowód procesowy. Dokumentacja Niebieskich Kart jest dla policji i instytucji współpracujących informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy. Również dla komisji rozwiązywania problemów alkoholowych Karta jest zapisem informacji powziętych przez przedstawicieli tych służb podczas wykonywania swoich obowiązków.

4. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej – zapewnienie interwencyjne schronienia

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie działa Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej. Starając się wychodzić naprzeciw potrzebom osób będących w sytuacjach kryzysowych Sekcja oferuje całodobowe wsparcie, w tym schronienie dla kobiet w ciąży i matek z małoletnimi dziećmi, a w szczególności:

- bezpieczne schronienie dla osób dotkniętych przemocą oraz znajdujących się w kryzysie,
- dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej i socjalnej,
- możliwość skorzystania z telefonu zaufania,
- całodobowe poradnictwo internetowe – e-mail: pomagamy_sobie@moprkonin.lm.pl
- nieodpłatny dostęp do porad prawnych udzielanych na terenie miasta Konina.

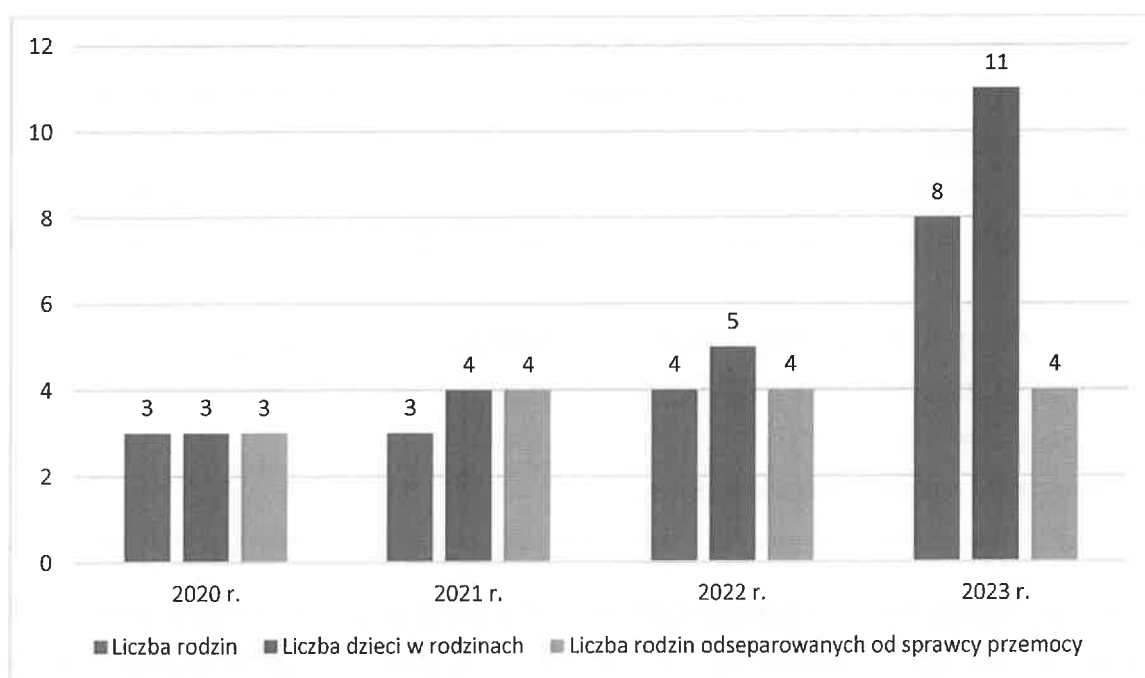
Możliwość skorzystania z interwencyjnego schronienia przez osoby pokrzywdzone ma znaczenie w zapoczątkowaniu zmian w rodzinie – przerwaniu przemocy. Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie oferuje taką pomoc mieszkańcom Konina. Tymczasowe schronienie jest działaniem interwencyjnym, mogącym w sposób czasowy, ale również w sposób trwały, zatrzymać przemoc domową. Szansa na to wzrasta, gdy prowadzona jest praca socjalna ze wszystkimi osobami doświadczającymi przemocy domowej oraz zostają oni objęci inną specjalistyczną pomocą, np. w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego.

Tabela 3: Pomoc w formie czasowego schronienia w ramach interwencji kryzysowej osobom doświadczającym przemocy domowej w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin: w tym liczba dzieci	3	3	4	8
	3	4	5	11
Liczba rodzin odseparowanych od sprawcy przemocy	3	4	4	4

Źródło: Opracowanie własne Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Wykres 2: Pomoc w formie czasowego schronienia w ramach interwencji kryzysowej osobom doznającym przemocy domowej w latach 2020 - 2023

Źródło: Opracowanie własne Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

Do schronienia trafiają osoby, które znalazły się w kryzysie, najczęściej związanym z przemocą domową w fazie wybuchu agresji.

5. Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego

Zadaniem polityki społecznej jest tworzenie warunków do budowania zintegrowanego i efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych. Jednym z elementów tego systemu jest stałe zapewnienie **dostępu do poradnictwa specjalistycznego**, z którego mogą korzystać osoby oraz całe rodziny wymagające takiego wsparcia. Realizacja poradnictwa specjalistycznego wynika przede wszystkim z zapisu art. 46 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania

rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą z niepełnosprawnościami, a także terapię rodzinną.

Tabela 4: Porady specjalistyczne udzielane mieszkańcom miasta Konina w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w latach 2020 – 2023

Rodzaj porad	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Psychologiczne: w tym w ramach NK	381	687	547	415
	85	208	116	11
Socjalne: w tym w ramach NK	2104	2620	1984	2000
	1540	2047	1579	461
Psychologiczne, socjalne, inne, w tym w ramach:				
porad telefonicznych + telefon zaufania Niebieska Linia	105	835	824	605
porad internetowych e-mail: pomagamy_sobie@moprkonin.lm.pl	9	7	9	9

Źródło: Opracowanie własne Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie za lata 2020 – 2023.

Specjalistyczna pomoc w formie poradnictwa prawnego i wsparcia psychologicznego prowadzona była przez Sekcję Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie, a także przez utworzone w 2002 roku Centrum Interwencji Kryzysowej w Koninie, przy ul. PCK 13, działające przy Towarzystwie Inicjatyw Obywatelskich. W ramach pracy Centrum realizowany jest projekt „Bezpieczeństwo w rodzinie i dzieciństwo bez przemocy” oraz prowadzone jest poradnictwo socjalne, prawne, pedagogiczne i psychologiczne. Realizowany jest także projekt „Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem”, w ramach którego prowadzone są mediacje, pomoc prawna i psychologiczna.

Osobom pokrzywdzonym przestępstwem oferowane jest wsparcie materialne w postaci: dofinansowania do schronienia, bonów żywnościowych, terapii, kursów doszkalających i nadających nowe uprawnienia pracownicze oraz zwrot kosztów dojazdu do Centrum. Centrum Interwencji Kryzysowej w Koninie wspierane jest merytorycznie i finansowo przez Prezydenta Miasta Konina oraz Ministerstwo Sprawiedliwości.

Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie prowadziło oddziaływania pomocowe zarówno wobec osób dorosłych, jak również wobec dzieci i młodzieży, a także grupy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.

Towarzystwo Inicjatyw Obywatelskich w Koninie, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Koninie oraz Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Młodzi Aktywni” są realizatorami programów profilaktycznych, także w ramach organizowania półkolonii oraz kolonii dla dzieci i młodzieży.

6. Program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”

Uchwałą Nr 130 Rady Miasta Konina z dnia 27.05.2015 r. przyjęty został program „Przeciwdziałanie przemocy – program profilaktyczno – edukacyjny dla uczniów klas V konińskich szkół podstawowych”. Głównym celem programu jest przekazywanie dzieciom wiedzy na temat zagrożeń, rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach zagrożenia przemocą oraz wzrost świadomości na temat rodzajów przemocy. Ważne jest wzmacnianie w dziecku przekonania, że ma prawo dbać o swoje bezpieczeństwo oraz wykształcanie umiejętności identyfikacji zagrożeń wynikających z przemocy. Program ma za zadanie dostarczenie dzieciom informacji dotyczących prawa do zapewnienia im pomocy w trudnych sytuacjach, kształtowanie umiejętności podejmowania rozsądnych decyzji w sytuacji przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku.

Tabela 5: Liczba szkół podstawowych oraz liczba dzieci biorących udział w zajęciach psychoedukacyjnych z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej w latach 2020 - 2023

Zajęcia psychoedukacyjne z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba szkół podstawowych	1	11	11	11
Liczba dzieci biorących udział w zajęciach	77	353	550	554

Źródło: Opracowanie własne Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie za lata 2020 – 2023.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej jest problemem złożonym i trudnym, a prowadzone statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują bowiem niezgłaszanych przypadków przemocy z różnych przyczyn, a problematyka przemocy jest traktowana jako sprawa wstydliva, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

Skala problemów związanych z przemocą domową w Koninie została przedstawiona na podstawie informacji uzyskanych z instytucji i organizacji działających na terenie miasta Konina danych z Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności podejmowane były w ramach Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego. Posiedzenia Zespołu miały miejsce w siedzibie Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Koninie przy ul. Staszica 17 i odbywały się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, a od 22 czerwca 2023 r. nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Prace na rzecz rodzin dotkniętych przemocą prowadzone były w oparciu o działania grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych.

Jak wynika z tabeli nr 2 od roku 2020 wzrosła znacząco ilość posiedzeń grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych, dotyczących indywidualnych przypadków przemocy (w 2020 r. – 162 posiedzenia, 2021 r. – 254, 2022 r. – 295, 2023 r. – 337). Na spotkaniach grup roboczych/grup diagnostyczno - pomocowych udzielano pomocy osobom, co do których istniało podejrzenie, że są doznają przemocy. Następnie podejmowano wobec nich odpowiednie działania, tworzone indywidualny plan pomocy dla tych osób i ich rodzin, który zawierał propozycje działań pomocowych. Osobom stosującym przemoc domową przekazywano informacje o konsekwencjach popełnianych czynów oraz motywowano do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

W diagnostyce dotyczącej przemocy domowej pomocna była procedura „Niebieskie Karty”, która uruchamiana może być przez przedstawicieli: policji, pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, w sytuacji powzięcia uzasadnionego przypuszczenia zaistnienia przemocy domowej. Jej uruchomienie nie jest jednoznaczne z tym, że w danej rodzinie na pewno dochodzi do przemocy. Jest w dużej mierze działaniem profilaktycznym.

Tabela 6: Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” przez instytucje i podmioty uprawnione w latach 2020 - 2023.

L.p.	Instytucje i podmioty uprawnione do uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
1.	Policja	157	166	142	188
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	23	24	13	24
3.	Oświata - pedagog, psycholog	1	1	3	4
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	1	0	0
5.	Służba Zdrowia	0	0	0	1
	Razem	181	192	158	217

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

Jak wynika z powyższej tabeli – procedura „Niebieskie Karty” najczęściej uruchamiana była przez Policję. Dzieje się tak, ponieważ Policja z racji wykonywanej pracy jest najczęściej wzywana jako pierwsza do interwencji, szczególnie w tzw. fazie wybuchu przemocy. Tabela nr 6 wskazuje także na wzrost problemu stosowania przemocy, co wynika ze wzrostu uruchamiania procedur oraz z ilości wypełnionych formularzy.

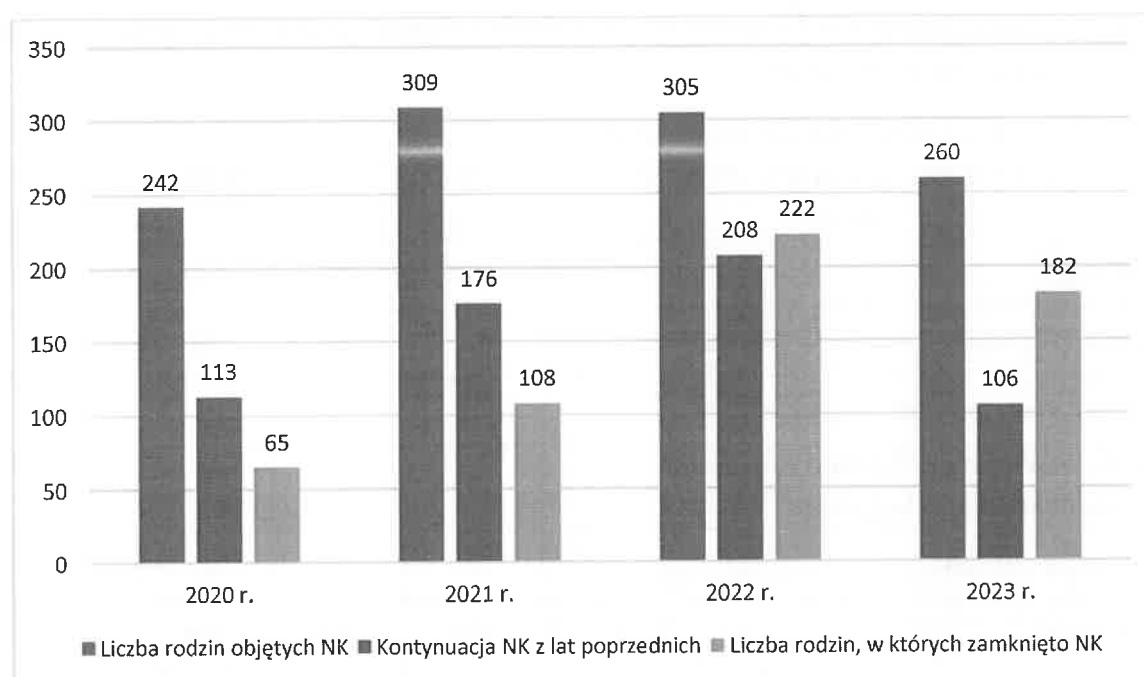
Wypełnienie odpowiedniego formularza „Niebieska Karta” (od A-D) i przesłanie go do innych instytucji pomocowych za pośrednictwem Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego uruchamia procedurę, czyli wspólne, interdyscyplinarne oddziaływanie na problemy związane z przemocą. Przy tym, w jednej rodzinie/gospodarstwie domowym może być wypełnionych kilka formularzy „Niebieska Karta”. Kolejne formularze „Niebieska Karta” obrazują wówczas, czy przemoc eskaluje, jaki jest jej proces na przestrzeni czasu. Ułatwia to diagnozę sytuacji i może być dowodem w sprawach karnych, dotyczących przemocy.

Tabela 7: Liczba rodziny objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin objętych NK	242	309	305	260
w tym				
Kontynuacja NK z lat poprzednich	113	176	208	106
Liczba rodzin, w których zamknięto NK	65	108	222	182

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

Wykres 3: Liczba rodziny objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2020 - 2023

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2020-2023.

Z tabeli nr 7 wynika, iż najwięcej rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” było w latach 2021-2022. W wielu przypadkach kontynuowane były zadania wynikające z działań podejmowanych w rodzinach, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które wpłynęły do Zespołu we wcześniejszych latach. W 2022 roku odnotowano jednocześnie najwyższy od kilku lat wskaźnik rodzin, w których zamknięto „Niebieskie Karty”.

W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dane na temat liczby dzieci zabezpieczanych przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych na podstawie art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8: Liczba zabezpieczanych dzieci przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych, na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba zabezpieczanych dzieci	12	9	5	21

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie za lata 2020 – 2023.

Jak wynika z powyższej tabeli w analizowanym okresie najwięcej dzieci zabezpieczono w roku 2023. Spowodowane to było między innymi tym, że zabezpieczane dzieci pochodziły z rodzin, w których rodzeństwo było liczniejsze. O ile w latach wcześniejszych w rodzinie często zabezpieczane było jedno dziecko, w ostatnim czasie zabezpieczano dzieci z rodzin z trojgiem i czworgiem dzieci. Głównym powodem zabezpieczeń był fakt nadużywania alkoholu przez rodziców.

Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nadała funkcjonariuszom policji prawo zatrzymywania osób stwarzających bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia ludzkiego, stosujących przemoc domową w trybie określonym w art.15 ustawy o Policji.

Zgodnie z art. 207 Kodeksu Karnego kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną podlega karze pozbawienia wolności.

W poniżej prezentowanych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące działań podejmowanych przez Komendę Miejską Policji w Koninie związanych z przemocą

domową, w tym: interwencji, prowadzonych postępowań przygotowawczych i wdrożonej procedury wydawania nakazów i zakazów.

Tabela 9: Interwencje domowe związane z przemocą domową oraz sprawcy awantur domowych pod wpływem alkoholu w latach 2020 -2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ilość interwencji domowych	190	179	127	156
Liczba zatrzymanych sprawców z interwencji domowych dotyczących przemocy domowej	56	48	91	108
Liczba sprawców awantur domowych pod wpływem alkoholu	36	47	5 *	37

* różnica danych zawartych w tabeli za lata 2022-2023 w porównaniu do lat 2020-2021 w kategorii sprawców awantur domowych pod wpływem alkoholu wynika ze zmiany szaty graficznej oraz zakresu tematycznego gromadzonych danych w systemach policyjnych

Źródło: Komenda Miejska Policji w Koninie.

Jak wskazuje tabela nr 9 największa ilość interwencji domowych miała miejsce w latach 2020-2021, natomiast w roku 2023 zatrzymano najwięcej osób stosujących przemoc domową. Na 156 przeprowadzonych interwencji zatrzymano 108 osób. Liczba awantur domowych spowodowanych nadużywaniem alkoholu w latach 2020, 2021 i 2023 jest porównywalna.

Tabela 10: Liczba postępowań dotyczących znęcania się nad rodziną w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Wszczęte postępowania z art. 207 k.k.	25	18	19	26
Wszczęte postępowania z art. 207 k.k. zakończone aktem oskarżenia	10	4	5	5

Źródło: Komenda Miejska Policji w Koninie.

Zgodnie z art. 207 k.k. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy lub osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 8.

Z danych Komendy Miejskiej Policji w Koninie wynika, że w 2023 roku było najwięcej wszczętych postępowań z art. 207 k.k., jednak tylko 5 zakończyło się aktem oskarżenia.

Tabela 11: Liczba osób, które otrzymały natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	01.01- 15.08.2023 r.	16.08-31.12. 2023 r.*
Nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	-	40	20	21	19
Zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	3	52	23	21	
Zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej	-	-	-	-	20
Zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej	-	-	-	-	7
Zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy i przebywania na tym terenie.	-	-	-	-	0

* z dniem 15.08.2023 r. obowiązują "nowe nakazy i zakazy" wydawane przez funkcjonariuszy Policji.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Koninie.

Od 15 sierpnia 2023 r. obowiązują nowe narzędzia służące natychmiastowej izolacji **osób stosujących przemoc**. Nowe zakazy i nakazy obejmują:

- **nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia – jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie;
- **zakaz zbliżania się** do osoby dotkniętej przemocą – gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą;
- **zakaz kontaktowania się** z osobą dotkniętą przemocą – gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, a także gdy osoba stosująca przemoc w rodzinie nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- **zakaz wstępu** na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą w rodzinie, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie

przebywa osoba dotknięta przemocą w rodzinie, i przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta przemocą w rodzinie uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Postępowania przygotowawcze dotyczące przemocy domowej prowadzone przez Komendę Miejską Policji w Koninie są nadzorowane przez Prokuraturę Rejonową w Koninie. Dane dotyczące przemocy domowej, uzyskane od wymienionych instytucji przedstawiają się następująco:

Tabela 12: Działania Prokuratury Rejonowej w Koninie w przeciwdziałaniu przemocy domowej w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ilość wszczętych postępowań, w tym:	164	171	126	114
dotyczących znęcania się z art. 207 k.k	58	52	53	51
Ilość postępowań o znęcanie się, w tym:	124	118	118	143
zakończonych aktem oskarżenia	21	16	17	9
zakończonych umorzeniem postępowania	19	23	31	34

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Koninie

Tabela 13: Zastosowane środki zapobiegawcze wobec sprawcy przemocy w latach 2020 - 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Zastosowane środki zapobiegawcze wobec osoby stosującej przemoc /rodzaj środków w tym:	19	61	38	19
	Ilość osób			
areszt tymczasowy	4	1	0	0
dozór policji z zakazem kontaktowania się osobą doznającą przemocy domowej	6	32	23	11
nakaz opuszczenia lokalu	9	28	15	8

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Koninie

Tabela 14: Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2020 – 2023

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Osądzeni	60	95	91	73
Skazani, w tym:	52	83	74	54
- na karę pozbawienia wolności, w tym:	13	23	20	17
- z warunkowym zawieszeniem wykonania kary	8	14	12	14
- na karę ograniczenia wolności	18	21	20	18
- na karę grzywny	21	39	34	18
Warunkowo umorzono postępowanie karne	3	6	9	10
Umorzono postępowanie karne	5	6	7	8
Uniewinniono	0	0	1	1
Orzeciono środki probacyjne	17	30	23	44
Kara mieszana	-	-	-	1

Źródło: Sąd Rejonowy w Koninie.

Postępowania przygotowawcze dotyczące przemocy domowej, które przez Prokuraturę Rejonową w Koninie zostały zakończone aktem oskarżenia dla osoby stosującej przemoc, są przekazywane do Sądu Rejonowego w Koninie celem dalszego postępowania.

Dane dotyczące spraw związanych z przemocą domową, które prowadzone były przez Sąd Rejonowy w Koninie prezentuje poniżej tabela nr 15.

Tabela 15: Stosowanie przez Sąd Rejonowy w Koninie w latach 2020 – 2023 zobowiązania sprawcy przemocy domowej do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba wniosków w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej)	10	26	20	16
Liczba orzeczeń uwzględniających wnioski w przedmiocie zobowiązania sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą (art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej)	7	8	13	7

Źródło: Sąd Rejonowy w Koninie

Najwięcej wniosków o zobowiązanie sprawcy przemocy domowej do opuszczenia mieszkania, zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny dotkniętym przemocą, wpłynęło w 2021 r. – 26 wniosków, w roku 2022 – 20 wniosków i jak wynika z tabeli nr 15 ich liczba w stosunku do roku 2020 wzrosła ponad dwukrotnie. W roku 2023 wpłynęło 16 wniosków i Sąd przychylił się pozytywnie do 7 z nich.

Picie i nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka wystąpienia przemocy. Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wobec niektórych osób uzależnionych od alkoholu. Są to osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład pożycia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Procedurę tę można uruchomić poprzez komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. W Koninie przy Urzędzie Miejskim działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Istotną rolę odgrywa zespół interwencyjno – motywujący Komisji, który przede wszystkim motywuje do dobrowolnego podjęcia leczenia odwykowego, a następnie monitoruje przebieg leczenia. W sytuacji, gdy nie uda się zmotywować osoby uzależnionej do podjęcia decyzji o leczeniu, bądź gdy nie zgłasza się ona na posiedzenia Komisji, kierowany jest wniosek do sądu. Ważną częścią pracy członków zespołu są rozmowy prowadzone z członkami rodzin osób nadużywających alkoholu. Ich celem jest nie tylko zbieranie informacji, ale również motywowanie do podjęcia własnej terapii, z uwagi na to, iż konsekwencją życia z osobą uzależnioną może być współuzależnienie.

Dane uzyskane z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prezentują poniższe tabele.

Tabela 16: Liczba wniosków złożonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020 – 2023

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba wniosków złożonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	18	15	20	54

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie.

Tabela 17: Działania podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie w 2023 r.

Wyszczególnienie	2023 r.
Motywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia	54
Złożono wnioski do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia	32
Motywowanie sprawcy przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc	0
Jakie inne działania podejmowała KRPA, wobec osób uzależnionych, wskazanych jako sprawcy przemocy	0

Źródło: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie.

Jak wynika z tabeli nr 16 najwięcej wniosków skierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczących wszczęcia postępowania w stosunku do osoby nadużywającej alkoholu wpłynęło w 2023 roku. Nastąpił znaczący wzrost w stosunku do lat poprzednich. Wszystkie osoby motywowane były do podjęcia dobrowolnego leczenia.

Wnioski kierowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do Sądu Rejonowego w Koninie dotyczyły zobowiązania do leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu. Zawarta w nich była również informacja o konsekwencjach stosowania przemocy w danej rodzinie. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie nie kierowała wniosków do Policji i Prokuratury w związku z podejrzeniem przemocy domowej nie wszczyniała procedury „Niebieskie Karty”. W większości przypadków, gdzie było to wskazane, procedurę „Niebieskie Karty” uruchamiała już Policja. Wobec osób, które udaje się zmotywować do leczenia dobrowolnego, Komisja stosuje monitorowanie przebiegu leczenia i abstynencji.

Problem przemocy domowej może dotyczyć wszystkie grupy społeczne, każdego człowieka bez względu na wiek, płeć, wykształcenie czy status. Przemoc jest jednym z najbardziej destrukcyjnych zjawisk, którego efekty trwają przez długi czas i w sposób niekorzystny wpływają na losy człowieka. Na przestrzeni kilku ostatnich lat udało się stworzyć w Koninie skuteczny system współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Diagnoza problemów związanych z przemocą wskazuje, że w sprawach przemocy jest jeszcze wiele do zrobienia. Wskazuje na to znaczący wzrost ilości posiedzeń grup roboczych, dotyczących indywidualnych przypadków przemocy domowej, wzrost rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, liczba zabezpieczonych dzieci w rodzinach wielodzietnych przez pracowników socjalnych

na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, nadużywanie alkoholu, a także narastające problemy dotyczące młodych ludzi uzależnionych krzyżowo (od alkoholu i narkotyków, bądź nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy).

Podejmowane działania w sposób znaczący wpłynęły na wzrost wiedzy i świadomości zarówno służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej, jak i osób oraz rodzin uwikłanych w przemoc, co przekłada się na coraz większą skalę ujawnianych przypadków przemocy w środowiskach domowych. Nie rozwiązują jednak w pełni problemów, ponieważ problematyka przeciwdziałania przemocy jest wielowymiarowa.

IV. CELE, ZADANIA I WKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Tworzenie warunków do efektywniejszego przeciwdziałania przemocy domowej - skutecznej ochrony osoby doznającej przemocy.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej.
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą domową.
3. Skonsolidowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

Tabela 18: Działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 - 2030

Cel 1: Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy domowej				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Komenda Miejska Policji - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe	Corocznie	- Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” - Zdiagnozowane formy przemocy na podstawie formularzy „Niebieska Karta”

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
2.	Dokonywanie oceny zasobów i deficytów w wymiarze socjalno-bytowym osób zagrożonych lub doznających przemocy domową	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Na bieżąco	- Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w których były przeprowadzone wywiady środowiskowe przez pracowników socjalnych.
3.	Ustalenie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Corocznie	- Liczba rodzin w których przemoc domowa ustała w wyniku działań członków zespołu interdyscyplinarnego lub grup diagnostyczno-pomocowych
4.	Przygotowanie sprawozdań na temat: skali problemu przemocy domowej oraz udzielanej pomocy osobom / rodzinom doznającym przemocy i zapotrzebowań w tym zakresie	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Corocznie	- Sporządzanie sprawozdań

Cel 2: Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą domową

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie kampanii informacyjno – edukacyjnych (lokalna prasa, Internet, broszury, ulotki) na temat przemocy i możliwości jej przeciwdziałania	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe - organizacje pozarządowe	Corocznie	- Liczba i rodzaj prowadzonych kampanii informacyjno – edukacyjnych - Liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjnych oraz forma ich rozpowszechniania
2.	Umożliwienie udziału w interdyscyplinarnych szkoleniach, naradach, konferencjach	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny - Urząd Miejski w Koninie - partnerzy Programowi	Przynajmniej raz w roku	- Liczba interdyscyplinarnych szkoleń, narad, konferencji oraz liczba ich uczestników

Cel 3: Skonsolidowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Systematyczna praca członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Nie rzadziej, niż co 2 miesiące	- Liczba posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Powoływanie przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji do prac w grupach diagnostyczno-pomocowych do spraw przeciwdziałania przemocy domowej	- Miejski Zespół Interdyscyplinarny	Na bieżąco	- Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych - Zestawienie liczbowe/procentowe udziału przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji w posiedzeniach grup diagnostyczno-pomocowych
3.	Uruchamianie i realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli z powołanych do tego podmiotów i instytucji	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie - Komenda Miejska Policji - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - placówki służby zdrowia - placówki oświatowe	Na bieżąco	- Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” przez przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji, wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej
4.	Opracowanie programów/projektów i składanie wniosków o dotacje na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (pozyskiwanie środków z różnych źródeł)	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział Powiatowy w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna - pozostali partnerzy	Na bieżąco	- Ilość programów/projektów dotyczących realizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - Ilość programów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - Ilość wniosków o pozyskanie dotacji na realizację programów/projektów

Cel 4: Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom/członkom rodzin, w których występuje problem przemocy

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
1.	Pomoc medyczna osobom doznającym przemocy	- placówki służby zdrowia w Koninie (lekarze rodzinni)	Na bieżąco	- Liczba wydanych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej
2.	Zapewnienie ofiarom przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Koninie	Na bieżąco	- Liczba zabezpieczonych dzieci z rodzin biologicznych z uwagi na przemoc domową - Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy w formie schronienia w ramach interwencji kryzysowej w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie - Liczba dzieci umieszczonych w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej
3.	Udzielanie pomocy mieszkaniowej rodzinom doznającym przemocy domowej	- Urząd Miejski w Koninie - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie	Na bieżąco	- Liczba rodzin/osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy mieszkaniowej w pierwszej kolejności
4.	Pomoc w znalezieniu pracy i podniesienie kwalifikacji zawodowych osobom zagrożonym i doznającym przemocy	- Klub Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie	Corocznie	- Liczba programów/projektów dotyczących aktywizacji zawodowej osób doznających przemocy lub nią zagrożonych - Liczba osób objętych wymienionymi programami/ projektami

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
5.	Wsparcie rodzin biologicznych w zapewnieniu dzieciom bezpieczeństwa oraz umożliwienie im prawidłowego rozwoju	- partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Umożliwienie dostępu do poradnictwa interdyscyplinarnego - Pomoc finansowa i rzeczowa - Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny - Liczba prowadzonych świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych, ognisk wychowawczych - Liczba uczestników świetlic i ognisk wychowawczych
6.	Prowadzenie działań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	- Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba prowadzonych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i liczba osób nimi objętych
7.	Prowadzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba prowadzonych grup wsparcia i liczba osób doznających przemocy nimi objętych
8.	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, medycznego i rodzinnego)	- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koninie - Centrum Interwencji Kryzysowej Towarzystwa Inicjatyw Obywatelskich - Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba i rodzaj udzielanych porad specjalistycznych - Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego
9.	Motywowanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz prowadzenie oddziaływań profilaktycznych wobec osób zagrożonych uzależnieniami	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - partnerzy Programowi	Na bieżąco	- Liczba osób z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” skierowanych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Terminy	Wskaźniki
10.	Interwencje domowe Policji w związku z przemocą domową	- Komenda Miejska Policji	Na bieżąco	- Ilość policyjnych interwencji domowych w sytuacjach zgłoszenia przemocy domowej
11.	Odseparowywanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej	- Komenda Miejska Policji - Prokuratura Rejonowa - Sąd Rejonowy	Na bieżąco	- Ilość zatrzymań przez policję osób stosujących przemoc - Ilość wydanych nakazów prokuratury o areszt, zakaz zbliżania się, zakaz kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy, nakaz opuszczenia lokalu - Ilość wydanych sądowych zobowiązań dla osób stosujących przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu
12.	Ściganie i karanie osób stosujących przemoc domową	- Komenda Miejska Policji - Prokuratura Rejonowa - Sąd Rejonowy	Na bieżąco	- Liczba wszczętych postępowań przez Policję, Prokuraturę (z urzędu i na wniosek) - Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej zakończonych aktem oskarżenia - Liczba osądzonych przez sąd za znęcanie się - Liczba skazanych przez sąd za znęcanie się z rozróżnieniem na rodzaj kary

Źródło: Opracowanie własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie.

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej ośrodki pomocy społecznej są zobowiązane do obsługi organizacyjno-technicznej i finansowej zespołu interdyscyplinarnego. Zadania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego są realizowane w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie. Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przemocy domowej są środki własne gminy. Działalność Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie finansowana jest ze środków przeznaczanych na przeciwdziałanie alkoholizmowi. Odrębne źródło finansowania mogą stanowić środki pochodzące z dotacji, konkursów i projektów unijnych.

VI. MONITOWANIE PROGRAMU

Realizacja **Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 – 2030** podlegać będzie systematycznemu monitoringowi, za który odpowiedzialny będzie Miejski Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej powołany przez Prezydenta Miasta Konina. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego co roku przedkładać będzie Prezydentowi Miasta Konina sprawozdanie z realizacji niniejszego Programu zawierające m.in. informacje o pracy Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie do końca II kwartału za rok poprzedni. Monitorowanie Programu i pozyskiwanie informacji służyć będzie sprawdzeniu efektywności i skuteczności realizacji zadań programowych oraz podejmowaniu działań korekcyjnych.

VII. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1827);
- Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 r. (M. P. z 2023 r. poz.1232);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz.2151);

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 37 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz.17);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz.177 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz.21);
- Uchwała Nr 903 Rady Miasta Konina z dnia 29 października 2014 r., w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mieszkańców Konina na lata 2015 – 2025”;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz.483 ze zm.) rozdz. II „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”.

SPIS TABEL

Tabela 1: Skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej (stan na dzień 31.12.2023 r.).....13

Tabela 2: Ilość posiedzeń Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz ilość powołanych grup roboczych w okresie 01.01.2020 r. – 18.09.2023 r. oraz ilość powołanych grup diagnostyczno-pomocowych i ilość posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych od 19.09.2023 r. - 31.12.2023 r.....15

Tabela 3: Pomoc w formie czasowego schronienia w ramach interwencji kryzysowej osobom doznającym przemocy domowej w latach 2020 - 2023.....17

Tabela 4: Porady specjalistyczne udzielane mieszkańcom miasta Konina w Sekcji Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koninie w latach 2020 – 202319

Tabela 5: Liczba szkół podstawowych oraz liczba dzieci biorących udział w zajęciach psychoedukacyjnych z zakresu przemocy fizycznej i psychicznej w latach 2020 - 2023 .20

Tabela 6: Liczba założonych formularzy „Niebieska Karta” przez instytucje i podmioty uprawnione w latach 2020 - 2023.....21

Tabela 7: Liczba rodziny objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2020 - 2023 ..22

Tabela 8: Liczba zabezpieczanych dzieci przez pracowników socjalnych z rodzin biologicznych, na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w latach 2020 - 2023	23
Tabela 9: Interwencje domowe związane z przemocą domową oraz sprawcy awantur domowych pod wpływem alkoholu w latach 2020 -2023	24
Tabela 10: Liczba postępowań dotyczących znęcania się nad rodziną w latach 2020 - 2023	24
Tabela 11: Liczba osób, które otrzymały natychmiastowy nakaz opuszczenia mieszkania	25
Tabela 12: Działania Prokuratury Rejonowej w Koninie w przeciwdziałaniu przemocy domowej w latach 2020 - 2023	26
Tabela 13: Zastosowane środki zapobiegawcze wobec sprawcy przemocy w latach 2020 - 2023	26
Tabela 14: Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w latach 2020 – 2023.....	27
Tabela 15: Stosowanie przez Sąd Rejonowy w Koninie w latach 2020 – 2023 zobowiązania sprawcy przemocy domowej do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej.....	27
Tabela 16: Liczba wniosków złożonych do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020 – 2023.....	28
Tabela 17: Działania podejmowane przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koninie w 2023 r.....	29
Tabela 18: Działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Miasta Konina na lata 2024 - 2030	30